

Poduzetničke sklonosti žena u primjeni agrarnog poduzetništva na području Vukovarsko-srijemske županije

---

Josipović, Martina

Undergraduate thesis / Završni rad

2018

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj:

Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of Agrobiotechnical Sciences Osijek / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Fakultet agrobiotehničkih znanosti Osijek

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:151:034860>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-03-04**

Sveučilište Josipa Jurja
Strossmayera u Osijeku

**Fakultet
agrobiotehničkih
znanosti Osijek**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Faculty of Agrobiotechnical Sciences Osijek - Repository of the Faculty of Agrobiotechnical Sciences Osijek](#)

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
FAKULTET AGROBIOTEHNIČKIH ZNANOSTI OSIJEK

Martina Josipović

Preddiplomski stručni studij Agrarno poduzetništvo

**Poduzetničke sklonosti žena u primjeni agrarnog poduzetništva
na području Vukovarsko – srijemske županije**

Završni rad

Vinkovci, 2018.

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
FAKULTET AGROBIOTEHNIČKIH ZNANOSTI OSIJEK

Martina Josipović

Preddiplomski stručni studij Agrarno poduzetništvo

**Poduzetničke sklonosti žena u primjeni agrarnog poduzetništva
na području Vukovarsko – srijemske županije**

Završni rad

Povjerenstvo za ocjenu završnog rada:

1. Prof.dr.sc. Jadranka Deže, mentor
2. Izv.prof.dr.sc. Tihana Sudarić, član
3. Dr.sc. Jelena Kristić, član

Vinkovci, 2018.

TEMELJNA DOKUMENTACIJSKA KARTICA

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku
Fakultet agrobiotehničkih znanosti Osijek
Preddiplomski stručni studij Agrarno poduzetništvo

Završni rad

Martina Josipović

Poduzetničke sklonosti žena u primjeni agrarnog poduzetništva na području Vukovarsko – srijemske županije

Sažetak:

Za razvoj poljoprivrede važno je poduzetništvo zbog inovacija, prijenosa znanja i povećanja kapaciteta proizvodnje, razvoja poljoprivrednih gospodarstava, stvaranja novih radnih mjesta. Za brži rast broja žena poduzetnica u poljoprivredi potrebno je organizirati mentorstva, provoditi razne programe, udruge trebaju međusobno komunicirati kako bi se što bolje povezali i dijelili znanje. Žene trebaju ohrabriti na ostvarivanje vlastitog poduzetničkog pothvata. U radu su obrađeni i analizirani stavovi i mišljenja žena poduzetnicama te su utvrđeni potencijali za razvoj agrarnog poduzetništva žena.

Ključne riječi: agrarno poduzetništvo, žene, poduzetničke sklonosti

25 stranice, 17 grafikona, 8 literaturnih navoda

Završni rad je pohranjen: u Knjižnici Fakulteta agrobiotehničkih znanosti Osijek i u digitalnom repozitoriju završnih i diplomskih radova Fakulteta agrobiotehničkih znanosti Osijek.

BASIC DOCUMENTATION CARD

Josip Juraj Strossmayer University of Osijek
Faculty of Agrobiotechnical Sciences Osijek
Professional study Agricultural Entrepreneurship

Final work

Entrepreneurial preferences of women in the application of agrarian entrepreneurship in Vukovarsko – srijemska country

Summary: For the development of agriculture, entrepreneurship is important for innovation, knowledge transfer and increase production capacity, development of agricultural holdings, creating new jobs. For a faster growth in the number of women entrepreneurs in agriculture it is necessary to organize mentoring, implement various programs, associates need to communicate with each other in order to better correlate and share knowledge. Women should be encouraged to realize their own entrepreneurial venture. In this paper presented opinion on women entrepreneurs and found potentials for the development of women agrarian entrepreneurship. This paper reviews and analyzes attitudes and opinions of women entrepreneurs and potentials for development of woman agri-business entrepreneurship.

Keywords: agrarian entrepreneurship, woman, entrepreneurial preferences

25 pages, 17 figure, 8 references

Final work is archived in Library of Faculty of Agrobiotechnical Sciences Osijek and in digital repository of Faculty of Agrobiotechnical Sciences Osijek.

SADRŽAJ

1. UVOD.....	1
2. MATERIJAL I METODE.....	2
3. REZULTATI I RASPRAVA.....	3
3.1. Starosna struktura žena poduzetnica.....	5
3.2. Zaposlenost ispitanica	6
3.3. Potreba za postignućem	6
3.4. Samokontrola žena poduzetnica	8
3.5. Samopouzdanje žena poduzetnica	10
3.6. Usmjerenost na postignuće	11
3.7. Povjerenje u svoje mogućnosti	14
4. ZAKLJUČAK.....	19
5. POPIS LITERATURE.....	20
PRILOZI.....	21

1. UVOD

Značenje žena poduzetnica je vrlo veliko zbog socijalne, ekonomske i demografske uloge u rastu i razvoju cjelokupnog gospodarstva. U suvremenim uvjetima sve više žena zbog neizvjesnosti zapošljavanja ili želje za napretkom otvara svoja poduzeća. Broj poduzetnica u Hrvatskoj sve više raste. Upravo zbog toga je analizirano i objašnjeno značenje žena u agrarnom poduzetništvu te se prepoznaje njihova motivacija i sklonosti. Anketnim istraživanjem analizirano je pet skupina mišljenja i stavova, a to su: povjerenje u svoje mogućnosti, potreba za postignućem, samopouzdanje, samokontrola, usmjerenost na postignuće.

Osim toga, poteškoće su povezane i sa spolnim predrasudama iz prošlosti prema kojima su žene slabiji i nježniji spol, češće nezaposlene za razliku od muškaraca, ali i često diskriminirane na poslovnom planu. Jedan od glavnih razloga zašto nema više žena u agrarnom poduzetništvu je taj jer se poljoprivreda smatra muškim poslom, primjer su ratarstvo ili stočarstvo zbog velike količine fizički teškog rada te se žene više bave povrtlarstvom ili uzgojem u plastenicima.

Cilj ovoga rada bio je prepoznati, opisati i vrednovati poduzetničke sklonosti žena u primjeni agrarnog poduzetništva.

2. MATERIJAL I METODE

Za potrebe istraživanja, u svrhu prikupljanja materijala za analizu, sastavljena je web anketa koja se sastojala od kratke upute na početku te od pet skupina pitanja. Materijal istraživanja je anketa sastavljena prema Kuvačić (2001.) Testu općih poduzetničkih sklonosti, odnosno GET – testu. Anketirana je 31 ispitanica u dobi od 16 do 35 godina. Ispitanice žive na području Vukovarsko–srijemske županije, a anketa je zbog jednostavnijeg i bržeg načina provedena internetom. Ispitanice su bile lako dostupne putem raznih društvenih mreža. Prikupljeni uzorak ispitanica je bio slučajno odabran, a cilj rada je bio ispitati mlađe, zaposlene ili nezaposlene žene. Anketa je sadržavala pet odvojenih cjelina koje su se sastojale od skupina pitanja u vezi sa:

- potrebom za postignućem,
- samokontrolom,
- samopouzdanjem,
- usmjerenosti na postignuće,
- povjerenjem u svoje mogućnosti.

Način odgovaranja u anketi je da su ispitanice odabirale broj od 1 do 5, koliko se slažu s tvrdnjom, i to tako da je 1 – uopće se ne slažem; 2 – ne slažem se, 3 – niti se slažem, niti se ne slažem, 4 – slažem se; 5 – slažem se u velikoj mjeri.

Niti jedna od ispitanica nije komentirala da je anketa nejasna ili teška za ispuniti. Poduzeticama je za ispunjavanje ankete bilo potrebno oko 8 do 10 minuta.

Anketa je bila oblikovana na jednostavan način na samo jednoj stranici, a na samom kraju ankete se nalazila tipka „Pošalji.“, pritiskom na koju se bilježi odgovor u bazu podataka, a ispitanicama se prikaže potvrda da je njihov odgovor zaprimljen i pohranjen.

Metode koje su se koristile pri obradi podataka su obuhvaćale metode analitičke strukture, sinteze, dedukcije, indukcije te zaključivanja.

3. REZULTATI I RASPRAVA

Pojam poduzetništva podrazumijeva gospodarsku aktivnost jedne osobe ili više međusobnih partnera da uz određeno ulaganje i prihvaćanje sveobuhvatnog rizika uz neizvjesnost pokrenu poslovni poduhvat s ciljem ostvarivanja profita. Žensko poduzetništvo je poduzetništvo gdje ženska populacija ulazi u proces samozapošljavanja, nastoji izbjeći nezaposlenost i biti ravnopravne s muškom populacijom. (Kristić, Deže 2011.)

Kada se govori o ženskom poduzetništvu statistički podatci ukazuju na činjenicu da se samo manji dio žena odluči stupiti u takav tip pothvata. Prema Kolaković (2006.) može se govoriti o problemima ulaska žena u poduzetništvo koji su uglavnom povezani s nedostupnošću novčanih sredstava, nedostupnim informacijama, ali i nedostatku izobrazbe. Sukladno tome, neke od karakteristika ženskog poduzetništva koje navodi Turk (1999.) govore da :

- radno mjesto koje otvori žena poduzetnica je sigurnije pošto su ženska poduzeća manja i imaju manje radnih mjesta,
- žene vode veću brigu za zaposlene, kvalitetu i međusobne odnose,
- žene više podupiru zaposlene u njihovim ambicijama,
- žene više ulažu u školovanje zaposlenih,
- žene ne mjere uspjeh samo profitom, već i zadovoljstvom kupaca, razvijanjem sposobnosti zaposlenih i dobrim međuljudskim odnosima,
- žene su spremnije na timski rad, važniji im je uspjeh organizacije nego ego,
- žene nude više mogućnosti za naknadu troškova.

Prema Strategiji razvoja poduzetništva žena u Republici Hrvatskoj 2014-2020. godina (VLADA RH 2017.) u strukturi zaposlenosti s obzirom na rodnost postoje velike razlike, tako da još uvijek postoje muške djelatnosti - građevinarstvo, rudarstvo, opskrba vodom i upravljanje otpadnim vodama, gdje je udio žena od 12,3%, preko 15,2% do 19,4%) i ženske djelatnosti - zdravstvena zaštita i socijalna skrb sa 79,1% i obrazovanje sa 76,8% udio žena u ukupnim zaposlenima. Smatram da žene imaju pristup određenim profesijama

jer žele sigurnost te uzimaju poznate poslove. Žene imaju ulogu majke pa ako bolje razmislimo najveći udio žena je u profesijama gdje se skrbe o nekome i većinom rade s ljudima.

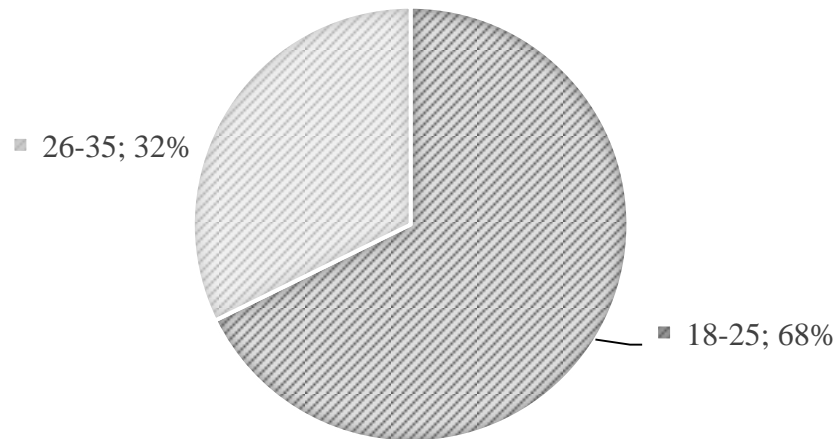
U ruralnim područjima stopa zaposlenih žena je izuzetno niska bez obzira što su one u punoj radnoj snazi. Mnoge žene posjeduju sposobnosti i kvalitete koje su potrebne za vođenje poslova. One su sklone uvažavanju tuđeg mišljenja, vole raditi s ljudima te češće traže savjet. Od ožujka do lipnja provedeno je istraživanje pomoću upitnika koji je sadržavao 23 pitanja zatvorenog tipa podijeljenih u nekoliko skupina. Upitnik je obuhvatio 1.157 ispitanika sa područja istočne Hrvatske. Iz tog upitnika saznale su se karakteristike poduzetnika, razlozi i prepreke pokretanja poduzetničkih aktivnosti žena na selu, te stavove ispitanika o pojedinim činiteljima za pokretanje aktivnosti. Prema rezultatima ankete najveći dio ispitanika reklo da je razlog za pokretanje posla nužnost (44,3%) što je krivi razlog za ulazak u posao jer takvi poduzetnici neće biti dobro pripremljeni za sve prepreke i izazove. Drugi razlog po ispitanicima su neovisnost (27%), te dodatni prihodi (18,5%). (Kristić, Deže i sur. 2016.)

Rad sadrži cjeline i se sastoji od sedam poglavlja prema rezultatima istraživanja i njegove analize. U prvom poglavlju analizirana je starosna strukturu ispitanica u svrhu zaključivanja u kojoj dobnoj skupini ima više poduzetnica. U drugom poglavlju analizirana je zaposlenost ispitanica u svrhu shvaćanja njihovog razmišljanja. Trećim poglavljem je analizirana potreba za postignućem, odnosno, analizirane su životne navike poduzetnica kada je pred njih postavljen određeni zadatak te stavovi o plaćama zaposlenica. Četvrtim poglavljem analizira se samokontrola žena poduzetnica kroz prepoznavanje mišljenja poduzetnica o njihovim sposobnostima preuzimanja inicijative i to kroz analiziranje mišljenja o mogućnosti utjecaja na promjene u okruženju.

Samopouzdanje žena poduzetnica je analizirano petim poglavljem kroz analiziranje mišljenja o radnim sposobnostima te procjenu osobnih slabosti žena poduzetnica. U šestom poglavlju je analizirana usmjerenost na postignuće kroz analiziranje uvjerenja o sposobnostima preuzimanja odgovornosti, vrednovanje stavova osobnih sposobnosti, stavova o ostvarivanju zamišljenih ciljeva te stavova o načinu ostvarivanja ciljeva unatoč suprotstavljanjima. Sedmim, što je ujedno i posljednje poglavlje, analizirano je povjerenje u svoje mogućnosti kroz analizu tvrdnji o uvjerenjima o osjećaju beskorisnosti, uvjerenju o ostvarivanju ciljeva spram vjere u svoje mogućnosti, mišljenja o vlastitim sposobnostima, stavova o slabosti te mišljenja o mogućnosti utjecaja na događaje.

3.1. Starosna struktura žena poduzetnica

Analiza je započeta istraživanjem starosne dobi u svrhu zaključivanja u kojoj dobnoj skupini ima više žena, prikazano slijedećim grafikonom:

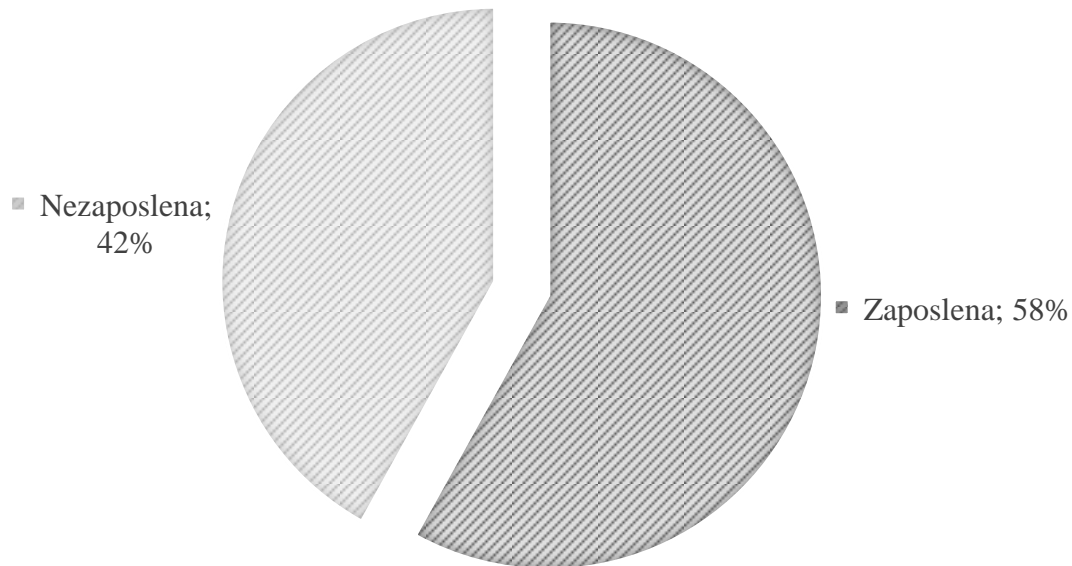
Grafikon 1. Starosna struktura istraživanog uzorka

Izvor: Autor

Anketa je ispunjena od strane 31 ispitanice različitih starosnih dobi. Udio ispitanica starosne dobi 18 do 25 godina je 68% (21 ispitanica), a udio ispitanica starosne dobi 26 do 35 godina je 32% (10 ispitanica).

3.2. Zaposlenost žena poduzetnica

U svrhu shvaćanja razmišljanja ispitanih poduzetnica postavljeno je pitanje o njihovoj zaposlenosti, a rezultati su vidljivi u Grafikonu 2.

Grafikon 2. Zaposlenost ispitanica

Izvor: Autor

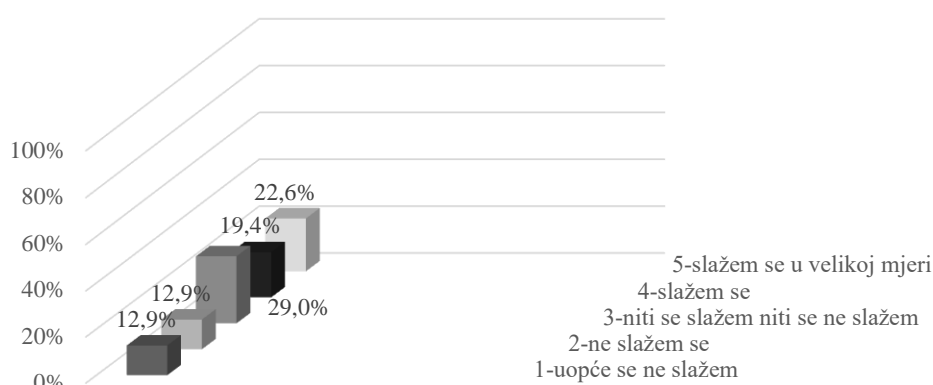
Udio zaposlenih poduzetnica je 58% (18 ispitanica), a udio nezaposlenih poduzetnica je 42% (13 ispitanica).

3.3. Potreba za postignućem

Kao poduzetnice, žene trebaju biti spremne na proaktivnost i ustrajnost. Proaktivno ponašanje, u najširem smislu, je svaki oblik ponašanja koji ima za cilj stjecanje poslovne dobrobiti za sebe i okolinu u situacijama kada nadređenima i poslovnoj okolini nije evidentna jasna potreba za tom aktivnosti i nije jasnije izražen poslovni pritisak da se upravo ta aktivnost treba obavljati, ali postoje opravdani razlozi da bi takav oblik ponašanja mogao donijeti dobrobit u budućnosti.

Convay, S. (2015.) u knjizi Sedam navika uspješnih ljudi kao prvu naviku stavlja proaktivnost. Iz tog razloga, ova cjelina služi za provjeru kako se ispitanice nose s postavljanjem zahtjevnih ciljeva, preuzimanjem odgovornosti za zadatak te planiranjem i

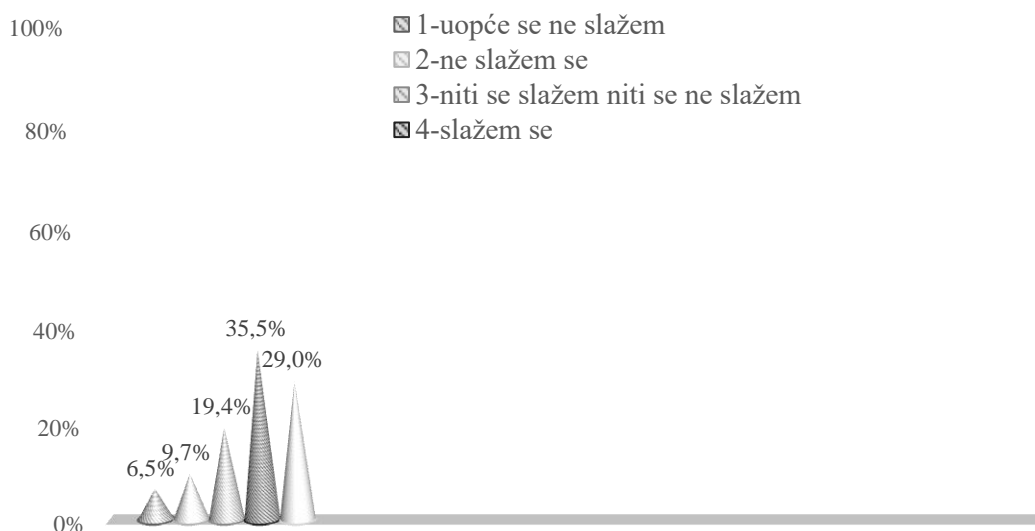
kontroliranjem događaja, a njihovi odgovori na to da li ustaju rano, liježu kasno i preskaču li obroke kada trebaju obaviti neki posebni zadatak su kako slijedi u Grafikonu 3.

Grafikon 3. Životne navike žena poduzetnica

Izvor: Autor

Udio ispitanica koje se uopće nisu složile ili su se složile u velikoj mjeri je poprilično različit. Udio žena koje se sa tvrdnjom uopće nisu složile i nisu složile je jednak, 12,9% (4 ispitanice). Udio ispitanica koje se niti slažu niti ne slažu je 29% (9 ispitanica), 19,4% ispitanica (6 ispitanica) se složilo sa tvrdnjom, a njih 22,6% (7 ispitanica) se sa tvrdnjom složilo u velikoj mjeri. U Grafikonu 4. možemo vidjeti stavove o plaćama zaposlenica, bi li zaposlenice radile rutinski i neizazovan posao ako bi plaća bila dobra.

Grafikon 4. Stavovi o plaćama zaposlenica

Izvor: Autor

Na ovu tvrdnju, bi li zaposlenice radile rutinski i neizazovan posao ako bi plaća bila dobra, je najveći dio ispitanica odgovorio potvrdnim odgovorom. Njih 35,5% se sa postavljenom tvrdnjom slažu, a 29% ispitanica se sa postavljenom tvrdnjom slaže u velikoj mjeri.

3.4. Samokontrola žena poduzetnica

U ovoj cjelini je cilj bio saznati koliko su ispitanice aktivne te koliko vjeruju da imaju kontrolu nad vlastitim životom. Postoji pojava koja se zove lokus kontrole, a on može biti unutarnji ili vanjski. Kada se smatra da je skoro svaki događaj u životu rezultat neke više sile, tuđe volje, sudbine, onda se posjeduje vanjski lokus kontrole. Drugim riječima, utjecaj na važne događaje u životu kao da je van kontrole, izvan djelokruga. Unutarnji lokus kontrole karakterizira se razmišljanjem da se može postupati po slobodnoj volji, te snositi i preuzimati odgovornost za vlastite postupke. (Repišti,2016.)

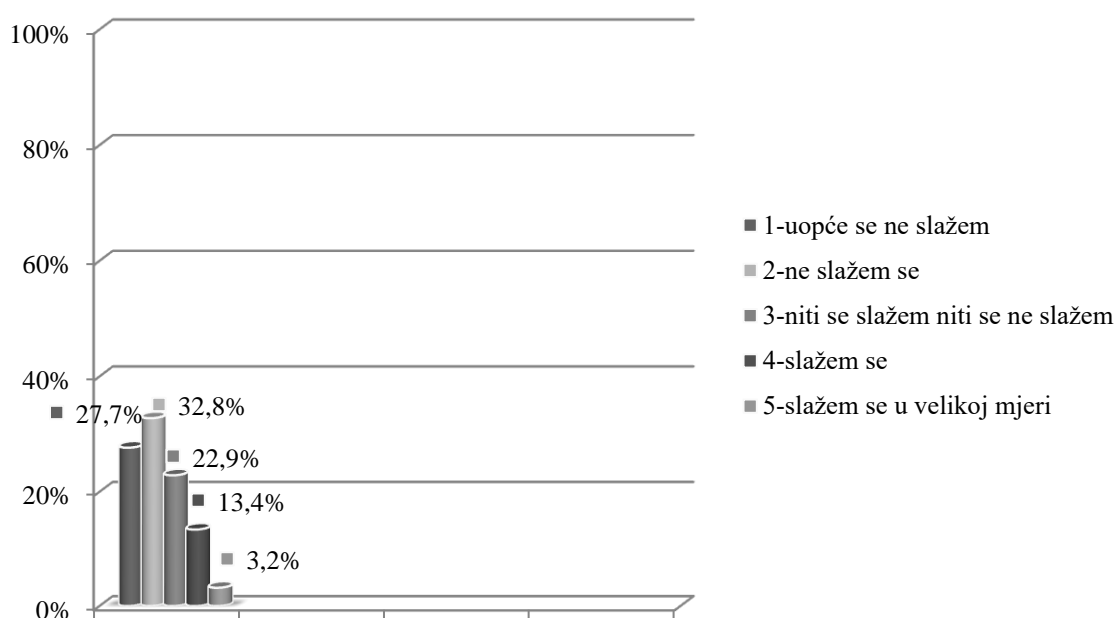
U tom slučaju posjeduju se osobine kao što su aktivnost, djelotvornost, efikasnost i svrsishodnost. U Grafikonu 5. uočljivo je kakva su mišljenja poduzetnica o sposobnostima preuzimanja inicijative.

Grafikon 5. Mišljenja o sposobnostima preuzimanja inicijative

Izvor: Autor

Ova tvrdnja, da poduzetnice ne mogu sjediti i čekati da se stvari dogode već žele same utjecati na njih, je u velikoj mjeri pridobila odobravanje ispitanih poduzetnica. Niti jedna od njih nije odgovorila da se uopće ne slaže (1) ili ne slaže sa postavljenom tvrdnjom (2). Udio ispitanica koje se niti slažu niti ne slažu je 19,4%. Najveći udjel ispitanica, 41,9% se slaže sa postavljenom tvrdnjom, a njih 38,7% se sa postavljenom tvrdnjom slaže u velikoj mjeri. Niti jedna ispitanica nije odgovorila da se uopće ne slaže.

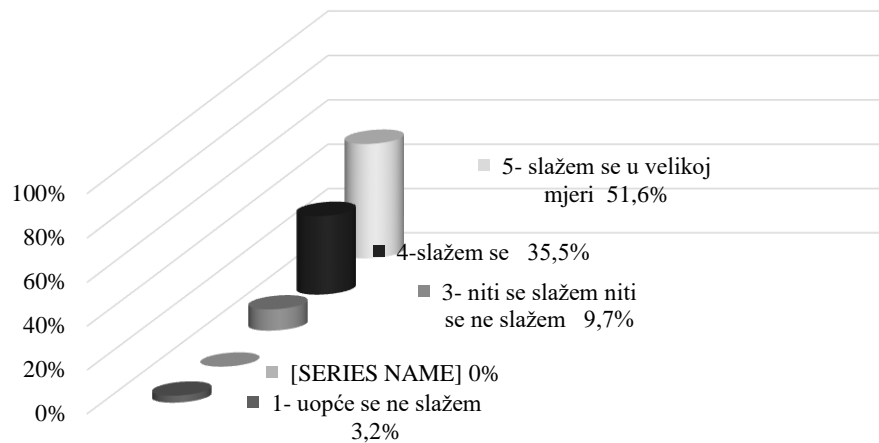
Grafikon 6. Stavovi o mogućnosti utjecaja na promjene u okruženju

Izvor: Autor

Odgovori na ove tvrdnje se u velikoj mjeri nadovezuju uz prethodno postavljenu tvrdnju jer se većina ispitanica ne slaže. Udio ispitanica koje se uopće nisu složile sa tim kako vjeruju da ono što im se događa u životu većinom određuju drugi ljudi je 27,7%, a udio ispitanica koje se nisu složile sa tvrdnjom je 32,8%. Sa postavljenom tvrdnjom se 22,9% ispitanih poduzetnica niti slaže niti ne slaže, njih 13,4% se slaže, a samo 3,2% ispitanih poduzetnica se sa tvrdnjom, kako vjeruju da ono što im se događa u životu većinom određuju drugi ljudi, slaže u velikoj mjeri.

3.5. Samopouzdanje žena poduzetnica

Samopouzdanje jedoam osobe o samoj sebi. Cilj ove cjeline je bio otkriti kako ispitanice razmišljaju o savladavanju izazova, donošenju odluka i učenju novih stvari. Grafikon 7. prikazuje mišljenja o radnim sposobnostima poduzetnica.

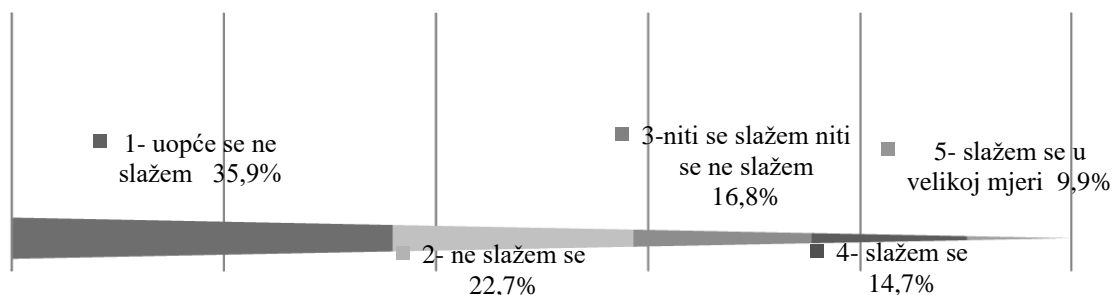

Grafikon 7. Mišljenje o radnim sposobnostima

Izvor: Autor

Najveći udio ispitanih poduzetnica se u velikoj mjeri složio da su sposobne obavljati stvari kao i većina drugih ljudi, njih 51,6%. Sa tvrdnjom se 35,5% poduzetnica složilo, njih 9,7% se niti slaže niti ne slaže, niti jedna od poduzetnica se sa postavljenom tvrdnjom ne slaže, a samo 3,2% poduzetnica se sa postavljenom tvrdnjom, kako su sposobne obavljati stvari kao i većina drugih ljudi, uopće ne slaže.

Grafikon 8. prikazuje procjenu osobnih slabosti kroz postavljenu tvrdnju o postojanju i oslobađanju strahova i slabosti.

Grafikon 8. Procjena osobnih slabosti

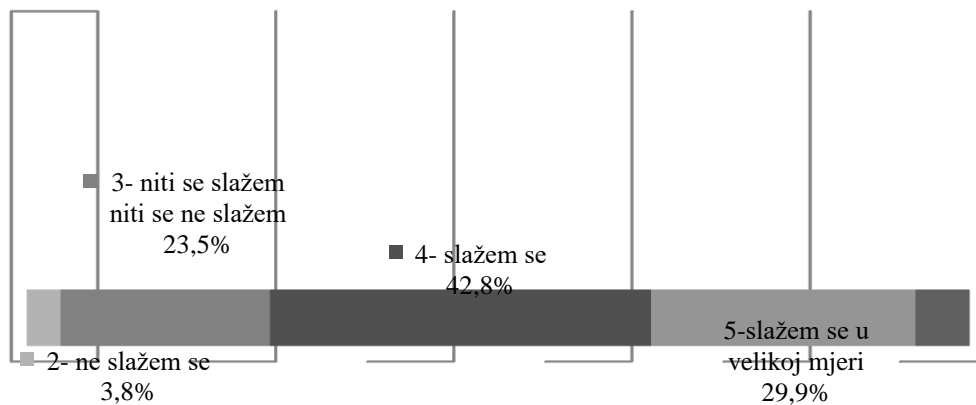
Izvor: Autor

Najveći udio ispitanica se uopće ne slaže sa tvrdnjom da ima slabosti i strahove kojih se teško oslobađa, njih čak 35,9%. Udio ispitanica koje se ne slažu da ima slabosti i strahove kojih se teško oslobađa je 22,7%. Udjel od 16,8% ispitanih poduzetnica se niti slaže niti ne slaže, a 14,7% se slaže da ima strahove i slabosti kojih se teško oslobađa. Najmanji udio ispitanica, njih 9,9% se sa slaže u velikoj mjeri da imaju slabosti i strahove i da ih se teško oslobađaju.

3.6. Usmjerenost na postignuće

Usmjerenost ove tvrdnje je na otkrivanju koliko su naše ispitane poduzetnice ustrajne, sklone preuzimanju odgovornosti, planiranju te kontroliranju događaja. Rezultati o uvjerenju o sposobnostima preuzimanja odgovornosti su vidljivi u Grafikonu 9.

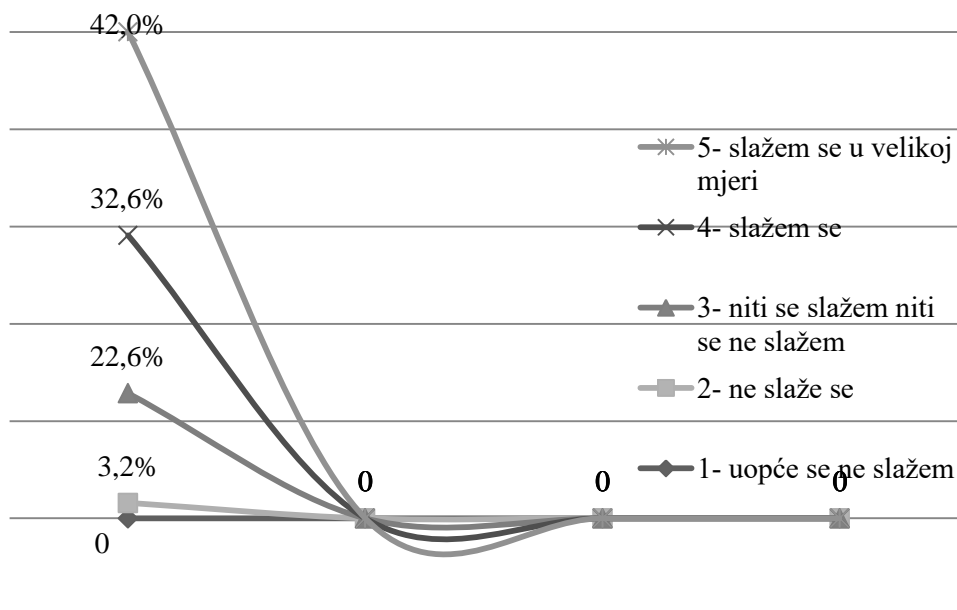

Grafikon 9. Uvjerenja o sposobnostima preuzimanja odgovornosti

Izvor: Autor

Udio ispitanica koje se sa tvrdnjom, da stvari koje rade na svoju ruku obično budu bolje od onih kada ih netko pomno nadgleda, slaže je 42,8%, a udio ispitanica koje se sa istom tvrdnjom slaže u velikoj mjeri je 29,9%. Sa tvrdnjom se niti slaže niti ne slaže njih 23,5%. Najmanji udjel ispitanih poduzetnica se sa tvrdnjom ne slaže, njih 3,8% a niti jedna poduzetnica se sa tvrdnjom uopće ne slaže. Grafikon 10. prikazuje vrednovanje stavova osobnih sposobnosti ispitanih žena poduzetnica.

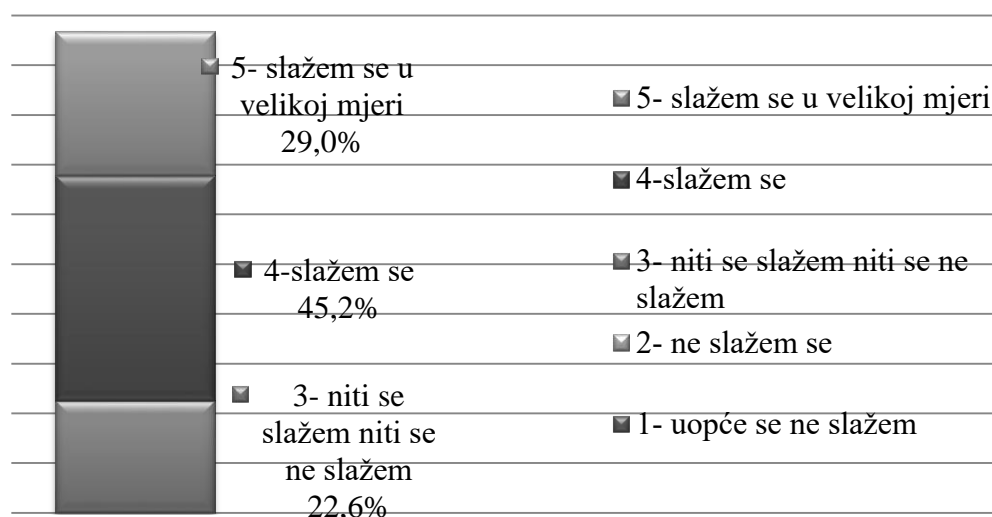

Grafikon 10. Vrednovanje stavova osobnih sposobnosti

Izvor: Autor

Većina ispitanica, 42%, se slaže u velikoj mjeri da ni u najvećim teškoćama ne gube nadu u vlastite sposobnosti te da sve uspješno obave. Sa istom tvrdnjom se složilo 32,6% ispitanica, njih 22,6% se niti slaže niti ne slaže, a samo 3,2% ispitanica se sa postavljenom tvrdnjom ne slaže. Niti jedna ispitanica nije odgovorila da se sa tvrdnjom uopće ne slaže.

U Grafikonu 11. su prikazani podaci o stavovima o ostvarivanju zamišljenih ciljeva.

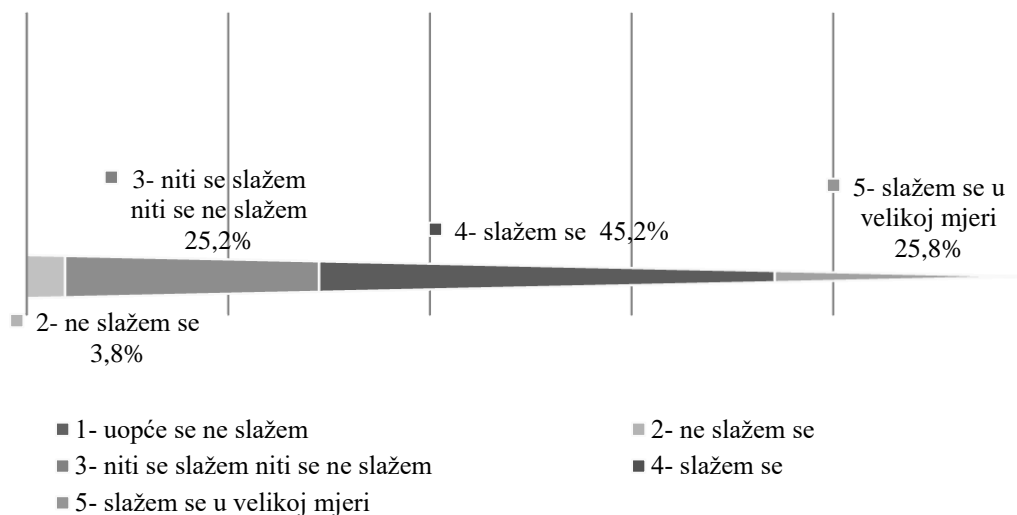

Grafikon 11. Stavovi o ostvarivanju zamišljenih ciljeva

Izvor: Autor

Najviše poduzetnica, njih 45,2%, se slaže da najčešće ostvare ono što i zamisle. Udio poduzetnica koje sa stavom o ostvarivanju ciljeva slažu u velikoj mjeri je 29%. Najmanji udio poduzetnica, njih 22,6%, se sa stavom o ostvarivanju ciljeva niti slaže niti se slaže. Niti jedna poduzetnica nije odgovorila negativno.

Grafikon 12. prikazuje podatke o stavovima o načinu ostvarivanja ciljeva unatoč suprotstavljanjima.

Grafikon 12. Stavovi o načinu ostvarivanja ciljeva unatoč suprotstavljanjima

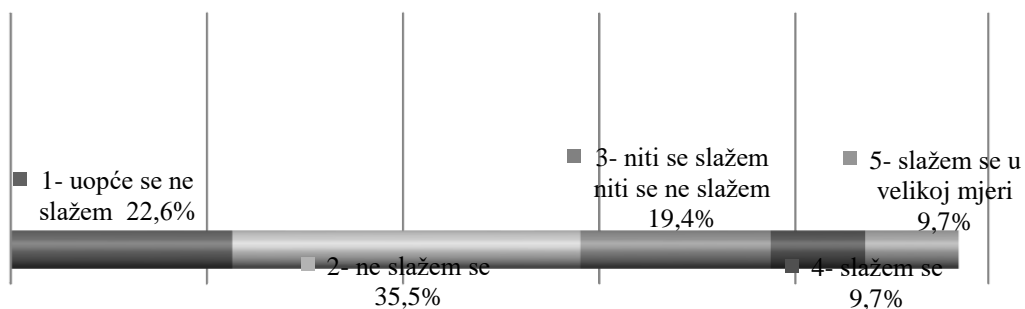
Izvor: Autor

U ukupnom istraživanom uzorku 45,2% njih se slaže da mogu pronaći način za ostvarenje cilja unatoč tome što im se netko suprotstavio, 25,8% se slaže u velikoj mjeri, a 22,6% niti se slaže niti se ne slaže. Samo 3,2% ispitanica se ne slaže sa postavljenom tvrdnjom da mogu pronaći način za ostvarenje cilja unatoč suprotstavljanju. Niti jedna ispitanica se nije izjasnila da se uopće ne slaže.

3.7. Povjerenje u svoje mogućnosti

Ova cjelina je u jednoj mjeri produžetak na cjelinu o samopouzdanju, koliko poduzetnice imaju vjere u sebe i svoje mogućnosti te smatraju li da se mogu dobro snaći u novim ulogama i nepoznatim situacijama.

U Grafikonu 13. su vidljivi podaci o tome koliko ispitanih žena poduzetnica ima povjerenja u svoje mogućnosti.

Grafikon 13. Uvjerenja o osobnim mogućnostima

Izvor: Autor

Trećina ispitanica se ne slaže s tim da se povremeno osjeća potpuno bez perspektive i u nedostatku životnih mogućnosti, njih 22,6% se uopće ne slaže, 19,4% niti se slaže niti se ne slaže, dok se njih 9,7% slaže i također 9,7% se slaže u velikoj mjeri s tim da se povremeno osjećaju potpuno bez perspektivo.

U Grafikonu 14. su vidljivi podaci o uvjerenjima o ostvarivanju osobnih ciljeva u odnosu na vlastite mogućnosti.

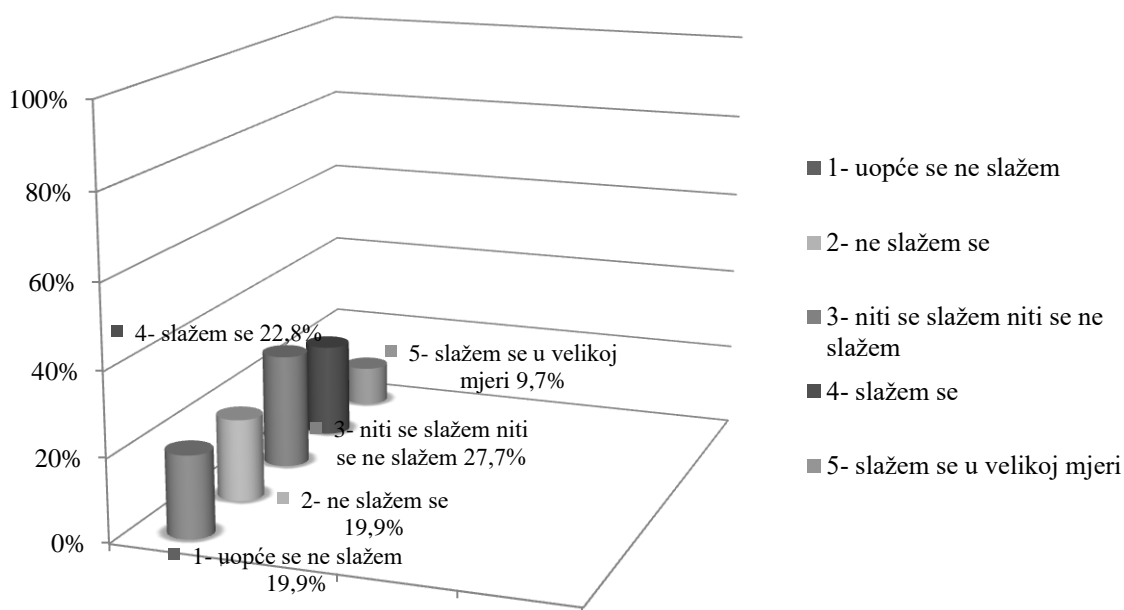

Grafikon 14. Uvjerenja o sposobnostima ostvarivanja osobnih ciljeva

Izvor: Autor

Nažalost velik dio poduzetnica se složio s tim da mnoge svoje ciljeve nisu ostvarile jer nisu imale dovoljno vjere u svoje mogućnosti, više od trećine, njih 22,6% niti se slaže niti se ne slaže, njih 16,1% se ne slaže, a njih 12,9% se uopće ne slaže da mnoge svoje ciljeve nisu ostvarile jer nisu imale dovoljno vjere u svoje mogućnosti.

Grafikon 15. prikazuje podatke o mišljenjima i stavovima prema vlastitim sposobnosti u novim, nepoznatim, neizvjesnim i potencijalno rizičnim situacijama.

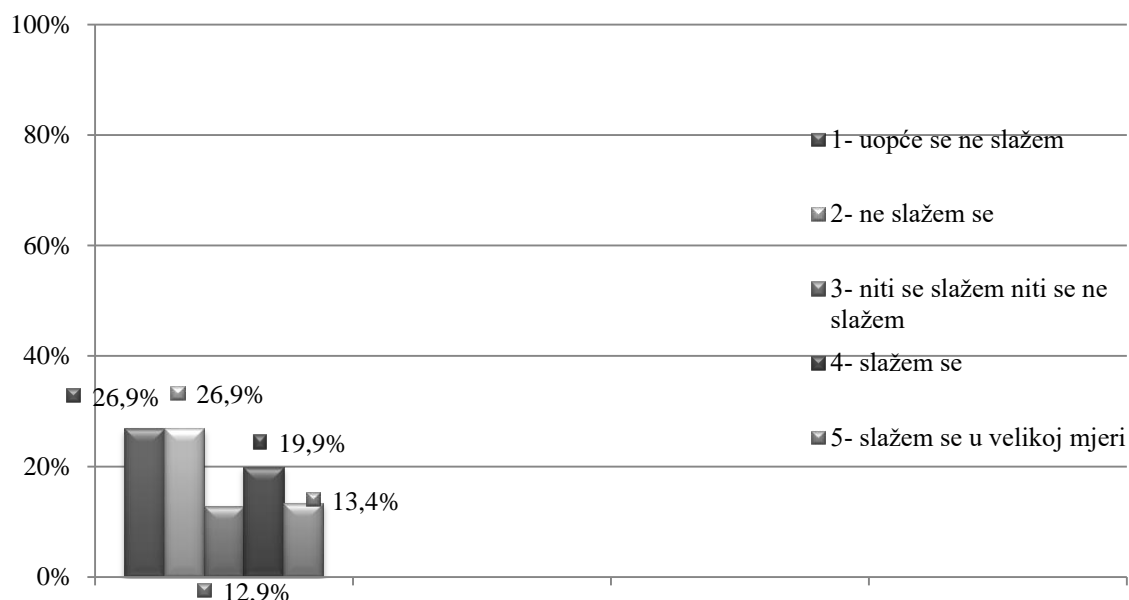

Grafikon 15. Mišljenja o sposobnostima snalaženja u novim situacijama

Izvor: Autor

Ispitanice su se podjednako izjasnile za svaku razinu slaganja, ali ipak najveći dio je ostao neutralan te se izjasnio niti se slažem niti se ne slažem, njih 27,7%, dok se 22,8% slaže, istodobno se 19,9% ne slaže, također 19,9% se uopće ne slaže, a 9,7% ih se slaže u potpunosti da često sumnjaju u svoje sposobnosti u novim, nepoznatim, neizvjesnim i potencijalno rizičnim situacijama.

Grafikon 16. prikazuje stavove o oslobađanju slabosti i strahova kod ispitanih žena poduzetnica.

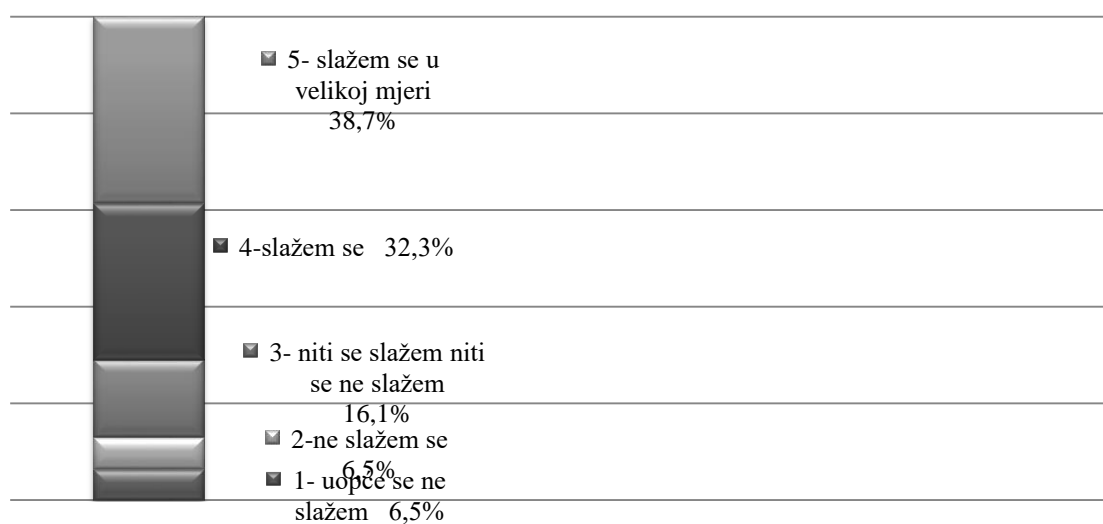

Grafikon 16. Stavovi o sposobnostima upravljanja osobnim slabostima i strahovima

Izvor: Autor

Većina ispitanica se ne slaže s tim da imaju slabosti i strahove kojima teško upravljaju, njih 26,9% se ne slaže dok se jednako tako 26,9% ne slaže uopće da imaju slabosti i strahove kojima teško upravljaju, te njih 12,9% je neodlučno. Udio ispitanica koje su se, sa postavljenom tvrdnjom da imaju slabosti i strahove kojima teško upravljaju, složile iznosi 19,9%. Udio ispitanica koje se slažu u velikoj mjeri je 13,4%.

Mišljenja o mogućnosti utjecaja na događaje su prikazana u grafikonu 17.

Grafikon 17. Mišljenja o mogućnosti utjecaja na događaje

Izvor: Autor

Udio ispitanica koje su se složile u velikoj mjeri, da se nešto što je suđeno dogodi bez obzira na njihov utjecaj, je 38,7%, te ispitanica koje su se sa tvrdnjom složile je 32,3%. 16,1% ispitanica se sa istom tvrdnjom niti slaže niti ne slaže, dok je udio ispitanica koje se sa postavljenom tvrdnjom ne slaže i uopće ne slaže potpuno jednak i on iznosi 6,5%.

4. ZAKLJUČAK

Poduzetništvo je pojam koji obuhvaća samozapošljavanje u vlastitim gospodarskim subjektima ali i zapošljavanje u različitim gospodarskim djelatnostima s primjenom poduzetničkog ponašanja. U poduzetništvu još uvijek prevladavaju muškarci zbog mnogih prepreka na koje žene nailaze prilikom zapošljavanja, odnosno pokretanja poduzetničkog pothvata. Žensko poduzetništvo je važna, ali još uvijek nedovoljno razvijena poduzetnička aktivnost u Hrvatskoj. Žene u poduzetništvu postale su prioritet i osnova razvoja društvene zajednice i cjelokupnog gospodarstva. Smatra se da žene nisu ravnopravne s muškarcima jer i dalje postoje velike razlike s obzirom na djelatnosti. Prethodna istraživanja su pokazala da žene poduzetnice većinom preferiraju ljudski kontakt i više se brinu za zaposlene. Brojni su izazovi pred ženama poduzetnicama u poljoprivredi s kojima se one trebaju suočiti vlastitim znanjima, sposobnostima i vještinama.

U provedenom istraživanju anketni upitnik je ispunila 31 žena. Starosna dob je bila od 16 do 35 godina, anketa je provedena on-line internetom. Sve ispitanice su sa područja Vukovarsko–srijemskežupanije. Prema dobivenim rezultatima utvrđeno je kako je udio zaposlenosti u istraživanom uzorku 58%. Trećina njih (35,5%) radila bi rutinski posao kada bi imala zadovoljavajuću plaću. Vlastitu sposobnost za preuzimanje inicijative imalo je 41,9% žena. Relativno su niske razine uvjerenje žena kako utječu na promjene u vanjskom okruženju (32,8%) iako je visoka razina uvjerenja u vlastite radne sposobnosti (51,6%). Više od trećine ispitanica (35,9%) imaju slabosti i strahove kojih se teško oslobađaju. Velikim dijelom (45,2%) ostvaruju sve zamišljeno i planirano, te imaju povjerenja u vlastite mogućnosti (35,5%). Značajno je uočiti kako 60% žena smatra da imaju dobru ili izvrsnu sposobnost snalaženja u novim, neizvjesnim i potencijalno rizičnim situacijama.

Preporuke za razvoj agrarnog poduzetništva žena sastoje se u poticanju žena na poduzetničke pothvate u poljoprivredi na način da treba organizirati što više edukacija i ohrabrivati žene na samostalnost, potrebno je aktivirati udruge i razne agencije da osiguraju pristup znanjima, sposobnostima i vještinama koje su im neophodne kroz razne programe, mentorstva i savjetovanja.

5. POPIS LITERATURE

1. Conway, S. (2015.): Sedam navika uspješnih ljudi, Mozaik knjiga d.o.o, Zagreb, 380.
2. Kristić J., Deže, J. Fosić, I. (2016.): Razlozi i prepreke pokretanja poduzetničkih aktivnosti žena na selu U: Šundalić, A., Zmaić, K., Sudarić, T. I Pavić, Ž. ur Zbornik radova sa znanstvenog skupa Globalizacija i regionalni identitet 2016.“ na temu „Sociokulturno nasljeđe i globalni razvoj“ Fakultet agrobiotehničkih znanosti u Osijeku, Odjel za kulturologiju i Ekonomski fakultet u Osijeku, 222-234.
3. Kristić, J., Deže, J.(2011.): Poduzetništvo žena : stvarnost ili tek budućnost? Globalizacija i regionalni identitet 2011. – Gospodarske i kulturne odrednice regionalnog identiteta, Osijek, Ekonomski fakultet i Poljoprivredni fakultet u Osijeku 207-217.
4. Kolaković, M. (2006.): Poduzetništvo u ekonomiji znanja, Sinergija d.o.o., Zagreb, 256.
5. Kuvačić, N. (2001.): Test općih poduzetničkih sklonosti (GET test) Tiskara Poljica, Split, 17-86.
6. Miljković Krečar, I. (2008.): Konstrukcija i empirijska provjera upitnika poduzetničkih sklonosti, Veleučilište VERN, Zagreb, 73.

Internet izvori:

7. Strategija razvoja poduzetništva žena u Republici Hrvatskoj 2014-2020. godina
<http://www.europski-fondovi.eu/sites/default/files/dokumenti/SRP%C5%BD%20%202014%20-%202020.pdf> (29.6.2018.)
8. Repišti, S. (2016.): Pozitivna psihologija -Psihologija kontrole
<http://pozitivnapsihologija.voxxyz.com/2016/07/31/psihologija-kontrole/>
9. Turk, M. (1999.): Poduzetništvo za 21. stoljeće – priručnik za učitelje/trenere, savjetnike i promotore poduzetništva, Ministarstvo gospodarstva Republike Hrvatske, Zagreb,
http://www.efos.unios.hr/poduzetnistvo/wp-content/uploads/sites/206/2013/04/Poduzetnistvo-za-21-stoljece_2013.pdf (15.7.2018)

PRILOG

Prilog 1. Anketni upitnik za istraživanje poduzetništva žena

ANKETNI UPITNIK ZA ISTRAŽIVANJE PODUZETNIŠTVA ŽENA

Poštovane, pozivamo Vas na sudjelovanje u istraživanju sklonosti žena poduzetništvu koje provodi Fakultet agrobiotehničkih znanosti Osijek na području Vukovarsko-srijemske županije. Ovaj upitnik se provodi u svrhu prepoznavanja mogućnosti i ograničenja za razvoj poduzetništva žena. Istraživanje je u potpunosti anonimno, a podaci će biti zaštićeni. Unaprijed se zahvaljujemo na Vašem sudjelovanju i savjesnom pristupu kojim doprinosite razvitku znanosti i prepoznavanju aktualnih ograničenja u razvitku poduzetništva žena.

Označiti s X						
Starosna dob	☐	16 – 25 godina	☐	36 – 45 godina	☐	56 – 65 godina
	☐	26 – 35 godina	☐	46 – 55 godina	☐	više od 66 godina
Zaposlenost	☐	Zaposlena				
	☐	Nezaposlena				

Potreba za postignućem:

1 - uopće se ne slažem; 2 – ne slažem se, 3 – niti se slažem, niti se ne slažem, 4 – slažem se, 5 – slažem se u velikoj mjeri

Ustajem rano, liježem kasno i preskačem obroke kada moram obaviti neki poseban zadatak	1-5
Radila bih i neizazovan, rutinski posao kada bi plaća bila dobra	1-5

Samokontrola:

1 - uopće se ne slažem; 2 – ne slažem se, 3 – niti se slažem, niti se ne slažem, 4 – slažem se, 5 – slažem se u velikoj mjeri

Ne mogu sjediti i čekati da se stvari dogode, želim sama utjecati na njih	1-5
Vjerujem da ono što mi se događa u životu većinom određuju drugi ljudi	1-5

Samopouzdanje:

1 - uopće se ne slažem; 2 – ne slažem se, 3 – niti se slažem, niti se ne slažem, 4 – slažem se, 5 – slažem se u velikoj mjeri

Sposobna sam obavljati stvari kao i većina drugih ljudi	1-5
Imam slabosti i strahove kojih se teško oslobađam	1-5

Usmjerenost na postignuće

1 - uopće se ne slažem; 2 – ne slažem se, 3 – niti se slažem, niti se ne slažem, 4 – slažem se, 5 – slažem se u velikoj mjeri

Stvari koje radim na svoju ruku često budu uspješnije od onih gdje me drugi pomno nadgledaju	1-5
Ne mogu sjediti i čekati da se stvari dogode, želim sama utjecati na njih	1-5
Ni u najvećim teškoćama ne gubim nadu u svoje sposobnosti da se uspješno izvučem	1-5
Kada nešto zamislim, najčešće to i ostvarim	1-5
I kad mi se netko suprotstavi, mogu naći načina da ostvarim što želim	1-5

Povjerenje u svoje mogućnosti

1 - uopće se ne slažem; 2 – ne slažem se, 3 – niti se slažem, niti se ne slažem, 4 – slažem se, 5 – slažem se u velikoj mjeri

Povremeno se osjećam posve beskorisnom	1-5
Mnoge svoje ciljeve nisam ostvarila jer nisam imala dovoljno vjere u svoje mogućnosti	1-5
Često sumnjam u svoje sposobnosti suočavanja s novim i nepoznatim situacijama	1-5
Imam slabosti i strahove kojih se teško oslobađam	1-5
Ako je nešto suđeno, onda se to i dogodi, bez obzira što ja učinila da to spriječim	1-5